

- Holotransformation of bacterial colonies and genome cybernetics. *Physica A Statistical Mechanics and its Applications*. 1994; 202(1-2): 1-47.
16. Gloag ES, Turnbull L, Whitchurch CB. Bacterial stigmergy: an organizing principle of multicellular collective behaviours of bacteria. *Scientifica* (Cairo). 2015, article ID 387342.
17. Fuqua C., Winans S.C., Greenberg E.P. Census and consensus in bacterial ecosystems: the LuxR-LuxI family of quorum-sensing transcriptional regulators. *Ann. Rev. Microbiol.* 1996; 50: 727-751.
18. Kaiser D., Losick R. How and why bacteria talk to each. *Cell*. 1993.73. p. 873-887.
19. Chai LC, Kong BH, Elemfareji OI, et al. Variable carbon catabolism among *Salmonella enterica* serovar Typhi isolates. *PLoS ONE*.2012; 7(5): e36201. doi:10.1371/journal.pone.0036201. [PMC free article][PubMed][Cross Ref]
20. Liu SL, Ezaki T, Miura H et al. Intact motility as a *Salmonella* Typhi invasion-related factor. *Infect Immun*. 1988; 56(8):1967-1973.
21. Chelvam KK, Chai LC, Thong KL. Variations in motility and biofilm formation of *Salmonella enterica* serovar Typhi. *Gut Pathog*. 2014; 6(2). doi:10.1186/1757-4749-6-2.
22. Sheppard M, Webb C, Heath F, et al. Dynamics of bacterial growth and distribution within the liver during *Salmonella* infection. *Cell Microbiol*. 2003; 5(9):593-600.
23. Richter-Dahlfors A, Buchan AMJ, Finlay BB. Murine salmonellosis studied by confocal microscopy: *Salmonella Typhimurium* resides intracellularly inside macrophages and exerts a cytotoxic effect on phagocytes in vivo. *J Exp Med*. 1997; 186(4):569-580.
24. Vazquez-Torres A, Jones-Carson J, Dümmler AJ, et al. Extraintestinal dissemination of *Salmonella* by CD-18-expressing phagocytes. *Nature*. 1999; 401(6755):804-808.
25. Mutoz-Elnas EJ, McKinney JD. Carbon metabolism of intracellular bacteria. *Cell Microbiol*. 2006; 8(1):10-22.
26. Monack DM, Mueller A, Falkow S. Persistent bacterial infections: the interface of the pathogen and the host immune system. *Nat Rev Microbiol*. 2004; 2(9):747-765.
27. Morozova N.S., Lyakh S.I., Korobkova I.V., et al. Bacterial stigmergy in the problem of infectious diseases. *Actual problems of transport medicine*. 2024; 4(78): 39-46. //Морозова Н.С., Лях С.І., Коробкова І.В., т.ін. Бактеріальна стигмергія в проблемі інфекційних хвороб. *Актуальні проблеми транспортної медицини*. 2024; 4(78): 39-46. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.14539138>.

Вперше надійшла до редакції 07.05.2025 р.
Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування

УДК 628.162: 613.34.: 502.65+546.134

DOI:<https://zenodo.org/records/17219029>

ДЕЯКІ СУТТЄВІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ

**Бабієнко В.В.¹, Валькевич Д.В.¹, Мокієнко А.В.², Шанигін А.В.¹,
Красікова Д.Р.¹**

¹Одеський національний медичний університет

²Національний університет «Острозька академія»

mokienkoav56@gmail.com

SOME ESSENTIAL ISSUES OF MODERN RURAL WATER SUPPLY

**Babienko V.V.¹, Valkevich D.V.¹, Mokienko A.V.², Shanyhin A.V.¹,
Krasikova D.R.¹**

¹Odessa National Medical University

²Ostroh Academy National University

mokienkoav56@gmail.com

Summary/Резюме

Relevance. Water is the basis of sustainable development and is indispensable for socio-economic progress, food and energy production, ecosystem health and the very survival of humanity. Currently, a quarter of the world's population, living in 17 countries, faces an extremely

high level of water scarcity. Purpose of the work. Analysis of some essential issues of modern rural water supply. *Results and their discussion.* The review analyzes literature data on modern rural water supply. The characteristics of water access (WA) are provided as a relevant problem for rural communities around the world. A definition of WA is formulated, which includes distance, quality, source, waiting time and availability as the main criteria for ensuring water supply. The paper identifies disparities in satisfaction levels with water supply between rural settlements and the significant impact of water scarcity on health and education in rural communities. The dominant role of private investment in improving access to safe drinking water is recognized. Theoretical support and practical recommendations are provided for minimizing water pollution in rural areas. An abstract of the "A field guide to improving small drinking-water supplies: water safety planning for rural communities" (WHO, 2022) is presented. The need for urgent implementation of Water Safety Plans in rural communities of Ukraine is substantiated.

Keywords: *drinking water, access to water, rural communities, Water Safety Plan.*

Актуальність. Вода є основою сталого розвитку та є незамінною для соціально-економічного прогресу, виробництва продуктів харчування та енергії, здоров'я екосистем та самого виживання людства. Наразі чверть населення світу, що проживає в 17 країнах, стикається з надзвичайно високим рівнем дефіциту води. Мета роботи. Аналіз деяких суттєвих питань сучасного водопостачання сільського населення. *Результати та їх обговорення.* В огляді проведено аналіз даних літератури щодо сучасного водопостачання сільського населення. Надано характеристику доступності води (Water access WA) як актуальної проблеми для сільських громад у всьому світі. Сформульовано визначення WA яке охоплює відстань, якість, джерело, час очікування та доступність як основні критерії забезпечення водопостачання. Констатовано нерівність у рівнях задоволеності водопостачанням між сільськими населеними пунктами та суттєвий вплив дефіциту води на охорону здоров'я та освіту в сільських громадах. Визнано домінуючу роль приватних інвестицій для покращення доступу до безпечної питної води. Надано теоретичну підтримку та практичні рекомендації щодо мінімізації забруднення водного середовища в сільських районах. Представлено анотацію «Польового посібника з покращення невеликих систем питного водопостачання: планування безпеки водопостачання для сільських громад» (ВООЗ, 2022). Обґрунтовано необхідність термінового впровадження Планів безпеки води в сільських громадах України.

Ключові слова: *питна вода, доступ до води, сільські громади, План безпеки води.*

Недостатність водних ресурсів для задоволення різноманітних потреб, пов'язаних з водою, часто відображає недоліки в процесах планування, управління та прийняття рішень [1]. Понад 40 % населення світу стикається з проблемами дефіциту води, а інциденти, пов'язані з водою, становлять приблизно 70 % усіх смертельних випадків серед різних видів стихійних лих [2]. Безпечна питна вода, належні санітарні умови та гігієнічні практики, що разом називаються WASH (вода, санітарія та гігієна), відіграють основоположну роль у покращенні якості життя людей [3], значною мірою сприяють профілактиці захворювань, що передаються через воду [4]. Вода є основою сталого розвитку та є незамінною для соціально-еконо-

мічного прогресу, виробництва продуктів харчування та енергії, здоров'я екосистем та самого виживання людства [5, 6]. Наразі чверть населення світу, що проживає в 17 країнах, стикається з надзвичайно високим рівнем дефіциту води, що призводить до жорсткої конкуренції за водні ресурси [7].

Мета роботи: аналіз деяких суттєвих питань сучасного водопостачання сільського населення

Результати та їх обговорення.

Доступність води (Water access WA) є актуальною проблемою для сільських громад у всьому світі протягом кількох останніх десятиліть [8, 9]. Це одна із Цілей сталого розвитку (ЦСР 6), яка вказує на те, що дос-

тупність та стале управління водою та санітарією мають бути доступними для кожного члена суспільства. Незважаючи на це, деякі сільські райони все ще стикаються з труднощами у вирішенні питань, пов'язаних з WA

У літературних джерелах існує кілька визначень WA. Однак, при визначенні WA незалежно від варіацій, такі фактори, як відстань, кількість, джерело та час, є спільними [10, 11]. Важливо зрозуміти справжнє значення WA, оскільки нечітке розуміння та інтерпретація визначення були виявлені як проблематичні в перші роки [10]. Неправильне тлумачення WA ускладнює вирішення основної проблеми її недостатності [10, 11]. Визначаючи WA, Світовий банк [12] описує її як ситуацію, коли люди мають доступ до безпечного джерела води (SWS) хорошої якості, розташованого не далі 200 м від житла, що додатково означає, що не слід витрачати значну кількість часу на забір води. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) описує адекватний доступ до води як такий, що має бути з достатнього джерела, вільного від забруднюючих факторів та хімічних речовин, розташованого на розумній відстані та легкодоступного для людей, коли це необхідно [13]. ВООЗ [14], йдучи далі у своєму визначенні, вказує, що люди мають право щонайменше на 20 літрів води на день і не повинні витрачати більше 30 хвилин до місця призначення та назад, щоб отримати воду. Такий фактор, як «відстань» до та від станцій водопостачання, може відрізнитися залежно від місцевості (місто чи сільська місцевість). Кілька авторів [11, 14, 15] стверджують, що міські жителі витрачають менше часу на забір води порівняно з сільськими жителями. Крім того, Ritchie і Roser [16] наголошують на тому факті, що наявність станцій водопостачання на розумній відстані від житла людини не підтверджує адекватну якість води, якщо вона є спірною.

У дослідженні [17] прийнято визначення, яке охоплює відстань, якість, джерело, час очікування та доступність як основні критерії забезпечення водопостачання. Отже, вода, що знаходиться під охороною, визначається як легкодоступна вода, що задовольняє щоденну потребу людини мінімум у 20 літрах на день з відповідного джерела, вільного від

забруднень, таких як хімічні, фекальні чи інші види відходів; повинна знаходитися на відстані менше милі від житла людини, та час, витрачений на збір/доставку, не перевищуватиме 30 хвилин.

Важливість забезпечення державної освіти в сільських громадах була підкреслена на основі результатів цього дослідження [17], оскільки нижчий рівень освіти пов'язаний з використанням невідосконалених джерел води. Тому важливо заохочувати підвищення обізнаності громадськості та базову освіту в сільських громадах країн, що розвиваються. Дослідження пропонує уряду, політикам та виконавцям проектів у країнах, що розвиваються, та сільських громадах дослідити виявлені проблеми (брак обізнаності, освіти та рівної участі) для вирішення проблеми нерівності в доступі до води та сприяння досягненню цілей сталого розвитку в цьому процесі [17].

В роботі [18] підкреслюється критична роль надійного водопостачання, розкриваючи глибокий вплив наявності води як засобу до існування, здоров'я та освіти в сільській місцевості. Результати дослідження показують, що більшість респондентів загалом сприймають підземні води як надійні, тоді як джерела поверхневих вод стикаються з більшим скептицизмом щодо їхньої надійності.

Незважаючи на доступ до різних типів водної інфраструктури, включаючи побутові крани, комунальні крани, свердловини та природні джерела, такі як річки та дамби, проблеми із забезпеченням постійного та чистого водопостачання в сільських регіонах залишаються. Аналіз Індексу задоволеності споживачів (ІЗС) додатково підкреслює нерівність у рівнях задоволеності водопостачанням між населеними пунктами, причому деякі громади більше залежать від менш задовільних джерел води, що впливає на якість їхнього життя.

Дефіцит води суттєво впливає як на охорону здоров'я, так і на освіту в цих сільських громадах. У сфері охорони здоров'я брак надійної води ставить під загрозу гігієну, контроль інфекцій та догляд за пацієнтами, змушуючи клініки покладатися на до-

рогі альтернативні джерела води, що напружує їхні бюджети та знижує операційну ефективність. Так само школи стикаються з серйозними проблемами через недостатній доступ до води, що негативно впливає на здоров'я учнів, успішність та санітарію, особливо для учениць, які стикаються з додатковими труднощами, пов'язаними з менструальною гігієною. Фінансове навантаження є поширеною темою, оскільки як клініки, так і школи повинні перенаправляти критично важливі ресурси для вирішення проблеми дефіциту води, що впливає на їхню здатність надавати основні послуги.

Дослідження [18] підкреслює нагальну потребу в покращенні водної інфраструктури та управління, щоб забезпечити ефективне функціонування як сільських медичних і навчальних закладів та надання високоякісних послуг. Вирішення водних проблем має першорядне значення для зменшення бідності, зміцнення громадського здоров'я та забезпечення рівного доступу до освіти, тим самим покращуючи загальний добробут та стійкість цих громад.

Програма Jal Jeevan (JJM), започаткована в Індії у 2019 році, мала на меті покращити рівень життя сільських громад шляхом вирішення різних питань, пов'язаних із системою питного водопостачання в сільській місцевості.

У дослідженні [19] проведено оцінку впливу JJM на навантаження від збору води з віддалених джерел та тривалість (більше 30 хвилин) збору води. Оскільки програма вже впроваджується, і уряд докладає всіх зусиль для досягнення мети 100 % охоплення до 2024 року, важко оцінити довгостроковий вплив JJM на такі параметри, як показники здоров'я, освіта та участь на ринку праці на національному рівні. Однак, проміжний ефект полягає в доступності безпечної та питної води на рівні домогосподарств.

У статті [20] висвітлено особливі проблеми забезпечення безпечною питною водою в районах, де водоносний горизонт надто солоний для забезпечення безпечною питною водою. За цих обставин досліджено можливість подачі води трубопроводами з глибоких трубчастих свердловин, де водо-

носний горизонт має допустиму солоність. Також досліджено варіант підключення трубопроводних систем до опріснювальних установок зворотного осмосу. Автори поєднали інфраструктурні, екологічні та соціальні параметри для більш реалістичного та міждисциплінарного розуміння компромісів між водною безпекою та нерівністю. Визнано домінуючу роль приватних інвестицій у приватні трубчасті свердловини у досягненні Цілі розвитку тисячоліття щодо покращення доступу до безпечної питної води. Це дозволить вивільнити державні та донорські кошти для цільової групи населення з низьким рівнем добробуту [20].

У статті [21] надано теоретичне обґрунтування та практичні рекомендації щодо забруднення водного середовища в сільських районах. Національні умови Китаю та місцеві соціально-економічні умови визначали складність очищення стічних вод. Поряд з розвитком економіки, довгострокове та здорове екологічне середовище, охорона водних ресурсів також є важливим питанням. На цій основі проведено ретельне дослідження та аналіз проблем, що існують у будівництві нового сільського середовища Китаю, та проведено їх всебічну оцінку та обговорення. Перш за все, концепція повинна бути фундаментально змінена, а важливість водного середовища має бути глибоко усвідомлена. Певною мірою слід обрати режим розвитку, за якого економіка та навколишнє середовище адаптовані до сталого розвитку. Завдяки впровадженню комплексного очищення та централізованої обробки води були розроблені закони та нормативні акти, що стосуються охорони сільського водного середовища, а також вирішені його проблеми під час будівництва нових сільських районів. Це покращило зв'язок між екологічним захистом та безпекою водних ресурсів [21].

Доступ до безпечної питної води покращує здоров'я громади; це розширює можливості для сталого існування, скорочення бідності, освітнього та економічного розвитку. Підхід плану безпеки води (ПБВ) [22] — основна рекомендація Керівних принципів ВООЗ (2022а) [23] щодо якості питної води — є найефективнішим способом забезпечення безперервного постачання безпечної пит-

ної води, тим самим захищаючи здоров'я.

Ціль сталого розвитку 6 закликає країни забезпечити загальний та рівний доступ до безпечної та недорогої питної води для всіх до 2030 року. Для досягнення цієї мети необхідні значні покращення для маломасштабних систем водопостачання в сільській місцевості, де рівень доступу до безпечних послуг, як правило, нижчий, ніж у міських районах.

Протокол про воду та здоров'я — це міжнародна юридично обов'язкова угода, метою якої є захист здоров'я та благополуччя людини шляхом сталого управління водними ресурсами та запобігання захворюванням, пов'язаним з водою, в тому числі в малих громадах [24]. У ньому робиться акцент на наданні рекомендацій та інструментів, які допомагають регуляторним органам покращити сприятливе середовище для маломасштабного водопостачання та покращити можливості практиків застосовувати підхід ПБВ на місцях, щоб забезпечити постійне постачання безпечної питної води.

Однак, проблеми, пов'язані з постачанням питної води в сільській місцевості та малих містах, досі не вирішені. Ситуацію з маломасштабним водопостачанням потрібно покращити в першочерговому порядку. Це, зокрема, включає створення сприятливого середовища для впровадження та масштабування ПБВ, а також надання практичних інструментів для підтримки його місцевого впровадження. Для цього ВООЗ розроблено спеціальний «Польовий посібник з покращення невеликих систем питного водопостачання: планування безпеки водопостачання для сільських громад» [25].

Докази свідчать про те, що підхід ПБВ ефективно працює в маломасштабному водопостачанні. Це друге, оновлене видання, на заміну попереднього [26], має на меті підтримати впровадження Керівних принципів ВООЗ щодо якості питної води. Посібник в першу чергу орієнтований на фахівців, які працюють у малих громадах та надають їм допомогу. Він надає додаткові керівні принципи з досвідом та прикладами тематичних досліджень, а також є цінним ресурсом для подальшої роботи.

Цей посібник враховує отриманий досвід та уроки, отримані під час впровадження ПБВ у маломасштабних системах водопостачання за останні роки. Він містить дані щодо безпеки води, які стали доступними з моменту публікації першого видання; детальніше розглядає аспекти, пов'язані з впливом зміни клімату на якість та кількість води; та зміцнює зв'язки із санітарією. Він спрямований на підтримку зусиль щодо виконання вимог Порядку денного сталого розвитку на період до 2030 року та Протоколу про воду та здоров'я в малих громадах.

Посібник розроблений для використання членами громади, які працюють з підходом ПБВ. Він містить короткі пояснення процесу планування безпеки водних ресурсів та практичні шаблони, які підтримують розробку та впровадження Планів безпеки води на місцях. Органи місцевого самоврядування, управління охорони здоров'я та водопостачання, а також неурядові організації також можуть використовувати його для підтримки членів громади у впровадженні їхніх Планів безпеки води.

Висновок

Досвід наших досліджень щодо водопостачання сільського населення, узагальнений у монографії [27] та посібнику [28], свідчить про нагальну необхідність термінового впровадження Планів безпеки води у сільських громадах України.

References/Література

1. Loucks, D. P., Beek, E. 2017. Water resources planning and management: An overview. Switzerland: Springer.
2. World Bank 2019. Water scarcity: A daunting challenge to sub-Saharan Africa's development. Washington, DC: World Bank Group.
3. World Health Organization 2023. Water, sanitation and hygiene (WASH). Online. Available at: https://www.who.int/health-topics/water-sanitation-and-hygiene-wash#tab=tab_1 (Accessed June 12, 2023). doi: 10.3389/frwa.2024.1468973
4. World Health Organization and United Nations Children's Fund 2019. Water, Sanitation, and Hygiene in Health Care Facilities: Status in Low- and Middle-Income Countries and Way Forward. Geneva: World Health Organization.
5. Connor, R. 2015. The United Nations world water development report 2015: Water for a sustainable world. Paris: UNESCO Publishing.

6. Hutton, G., Rodriguez, U. P., Winara, A., Anh, N. V., Phyrum, K., Chuan, L., et al. 2014. Economic efficiency of sanitation interventions in Southeast Asia. *J. Water Sanitation Hygiene Dev.* 4, 23-36. doi: 10.2166/washdev.2013.158
7. Food and Agriculture Organisation of the UN (2013). The state of the World's land and water resources for food and agriculture. Milton Park: Routledge.
8. Brookshire, D.; Whittington, D. 1993. Water Resources Issues in the Developing Countries. *Water Resour. Res.*, 29, 1883–1888.
9. Grunwall, J.; Danert, K. 2020. Regarding Groundwater and Drinking Water Access through A Human Rights Lens: Self-Supply as A Norm. *Water*, 12, 419, doi: 10.3390/w12020419.736 (03)13703-8.
10. Kulinkina, AV.; Kosinski, K.C.; Plummer, J.D.; Durrant, J.L.; Bosompem, K.M.; Adjei, M.N.; Griffiths, J.K.; Gute, D.M.; Naumova, E.N. 2017. Indicators of improved water access in the context of schistosomiasis transmission in rural Eastern Region, Ghana. *Sci. Total Environ.*, 579, 1745–1755, doi: 10.1016/j.scitotenv.2016.11.140.
11. World Bank. 1997. Bank World Development Report 1997; Oxford University Press: New York, NY, USA
12. World Bank. 2020. Access to Water. Available online: <https://datacatalog.worldbank.org/access-water> (accessed on 11 June 2020).
13. World Health Organization (WHO). 2006. Meeting the MDG Drinking Water and Sanitation Target: The Urban and Rural Challenge of the Decade; WHO: Geneva, Switzerland.
14. United Nations-Water (UN-Water). 2020. UNDP Photo Story from Dry Season in Benin. Available online: <https://www.unwater.org/undp-photo-story-dry-season-benin/> (accessed on 9 September 2020).
15. Geere, J.-AL.; Mudau, S.L.; Mokoena, M. 2016. Public health and social benefits of at-house water supplies. In Proceedings of the Stakeholder Feedback and Workshop, Brussels, Belgium, 27 September 2016.
16. Ritchie, H.; Roser, M. 2021. Clean Water. Available online: <https://ourworldindata.org/water-access> (accessed on 30 August 2021).
17. Aikowe, J.O.; Mazancova, J. 2021. Barriers to Water Access in Rural Communities: Examining the Factors Influencing Water Source Choice. *Water*, 13, 2755. <https://doi.org/10.3390/w13192755>
18. Ngema NN, Mbanga SL, Adeniran AA and Kabundu E 2024. Integrating indigenous and modern water supply systems in rural South Africa. *Front. Water* 6: 1468973. doi: 10.3389/frwa.2024.1468973
19. Singh A Naik G 2024. Rural drinking water supply program and societal development: Evidence from the early implementation phase of India's Jal Jeevan Mission. *PLoS ONE* 19 (11): e0312144. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0312144>
20. Roman, O., Hoque, S. F., Ford, L., Salehin, M., Alam, M. M., Hope, R., & Hall, J. W. 2021. Optimizing rural drinking water supply infrastructure to account for spatial variations in groundwater quality and household welfare in coastal Bangladesh. *Water Resources Research*, 57, e2021WR029621. <https://doi.org/10.1029/2021WR029621>
21. Wanga J., Yina H., Jinb J., Cui L. 2023. Methods of improving rural water ecological environment and promoting the development of ecological economy from the perspective of the digital economy. *Water Supply*, 23, 5, 2162 doi: 10.2166/ws.2023.103
22. IWA 2022. Water Safety Portal [website]. London: International Water Association (<https://wsportal.org/>).
23. WHO 2022a Guidelines for drinking-water quality: fourth edition incorporating the first and second addenda Geneva: World Health Organization (<https://apps.who.int/iris/handle/10665/352532>).
24. WHO Regional Office for Europe, UNECE 1999. Protocol on Water and Health to the 1992 Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes, London 17 June 1999. Geneva: United Nations Economic Commission for Europe (<https://apps.who.int/iris/handle/10665/354709>).
25. A field guide to improving small drinking-water supplies: water safety planning for rural communities. 2022. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 102 p.
26. Rickert B, Schmoll O, Rinehold A Barrenberg E 2014. Water safety plan: a field guide to improving drinking-water safety in small communities. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe (<https://apps.who.int/iris/handle/10665/329537>).
27. Babienko V. V., Mokienko A. V., Shanygin A. V., Valkevych D. V. 2025. Current problems of water supply of rural population: monograph. Odessa: Press-kurier. 328 p. // Бабієнко В. В., Мокієнко А. В., Шанигін А. В., Валькевич Д. В. 2025. Актуальні проблеми водозабезпечення сільського населення: монографія. Одеса: Прес-кур'єр. 328 с.
28. Babienko V. V., Mokienko A. V., Shanygin A. V., Valkevych D. V. 2024. Theoretical and methodological foundations of solar disinfection of drinking water: textbook. Odessa: Press-kurier, 120 p. // Бабієнко В.В., Мокієнко А.В., Шанигін А.В., Валькевич Д.В. 2024. Теоретичні та методичні основи сонячної дезінфекції питної води: учбовий посібник. Одеса: Прес-кур'єр, 120 с.

Вперше надійшла до редакції 03.05.2025 р.
Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування